

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 102.

V Ljubljani, v četrtek 3. maja 1888.

Letnik XVI.

Iz državnega zbora.

Z Dunaja, 1. maja.

Budgetna razprava.

(Trinajsti in štirinajsti dan.)

Pričakovali smo, da bo razprava o proračunu naučnega ministerstva jako živahna. Češki klub je hotel porabiti to priliko, da ministru Gautschu izreče svoje nezaupanje, in Hohenwartov klub se mu je pridružil brez pomisleka; tudi nemški konservativci so obljubili glasovati za nezaupnico, samo Poljaki so se malo pomišljevali, češ, da nimajo vzroka biti nezadovoljni z naučnim ministrom, ki jim je spolnil njihove želje v Galiciji.

Tako so stale reči v nedeljo, ko sem pisal zadnje poročilo. Toda ministerstvo se je vsled omenjenih sklepov izreklo, da odstopi vse, ako večina pritrdi resoluciji. Češki klub in z njim Hohenwartov klub sta se torej v tem zedinila, naj v ponedeljek dr. Rieger razloži pritožbe, ki jih ima desnica zoper ministra Gautscha, resolucije pa naj ne predlaga, ampak naj počaka, kaj bode odgovarjal minister na zahteve desnice.

Tako se je tudi zgodilo. Včeraj pričel je nemško-češki poslanec Křeppek splošno razpravo o naučnem ministerstvu. Pokazati je hotel, da je liberalen kmet, zato je udrihal po klerikalcih in plemeniti gospodi, ki je prej kmetu vzela posvetno blago, zdaj pa mu hoče z versko šolo vzeti še duševno blago, ki ga je iz one temne dóbe otel.

Sledil mu je mlado-češki poslanec dr. Herold, ki je ministru našteval njegove grehe zoper češko prebivalstvo ter mu očital nečimernost, prevzetnost in absolutizem, s katerim si je pridobil vsesplošno sovraštvo na Češkem. Sklepal je, da je prevzetnost že večje može pokopala, da bode gotovo padel tudi pritlikovni minister Gautsch.

Na levi prišel je k besedi poslanec celovške trgovinske zbornice baron Dumreicher. Mož je bil prej tajnik v naučnem ministerstvu, pa je pisal nekaj brošur, v katerih je napadal naučno ministerstvo. Vsled tega je moral iti v pokoj; ker je pa še mlad in krepek mož, ni hotel izstopiti iz jav-

nega življenja, ampak se je obrnil do celovške kupčijske zbornice, katere poslanec pl. Pacher je bil ravno tedaj odstopil s prošnjo, naj njega izberó za državnega poslanca. To se je tudi res zgodilo. Mož misli, da je sposoben za naučnega ministra, ter je včeraj razkladal svoj program, da bi pozornost levičarjev obrnil na-se za slučaj, kedar zopet levica pride na krmilo. Vsa njegova modrost pa se je strijnjala v glavnem stavku: Avstrija je nemška država, ona mora ostati v tesni zvezi z Nemčijo, ter mora nemščino in le nemščino pospeševati in razširjati. Zbornica je sicer pazno poslušala to modrovanje, noben glas pa, tudi med levičarji ne, mu ni pritrjeval in nekateri jako redki dobro-klici so se čuli le pri stavkih, v katerih je napadal vlado ali Čehe. Zlasti možje, ki bi bili sami radi ministri, kakor n. pr. Suess, Beer itd. so se kisló držali, ker jih je menda sprehajala misel, da so v Dummreicherju dobili nevarnega tekmeča. Na koncu njegovega govora, v katerem je ministra še posebej napadal zavoljo obrtniških šol, so vendar mu nekateri levičarji le malo ploskali.

Zadnji govornik bil je včeraj dr. Rieger, ki ga je vse poslušalo z veliko pazljivostjo. V začetku je zavračal Dummreicherja in mu kazal, da je bil njegov program dober za dóbo Marije Terezije, ali zdaj nimamo več absolutistiške vlade, narodi so se probudili, zakoni zagotavljajo vsem enake pravice, noben narod torej ne bode tako kratkoviden, da bi privolil v svoj pogin. Potem je dr. Rieger našteval pritožbe, ki jih ima desnica na srečo. Gledé splošnega pouka se je treba ozirati na potrebe raznih dežel, na verske potrebe itd. ter v tem smislu premeniti šolski zakon. Minister pa v tej zadevi dozda še ni rekel ne bev ne mev. Čehi zahtevajo bogoslovno fakulteto na praškem vseučilišču, odpravo nemških izpitov po drugem letu dovršenih pravnih študij, dalje potrebne srednje šole; Poljaki razširjenje svojih vseučilišč. Slovenci hočejo izvršitev resolucij gledé srednjih šol in učiteljskih pripravnic in primerno vravnavo ljudskih šol. Minister dozda ni hotel tem zahtevam ustreči, kar je pa tudi umevno, ker ima v svojem ministerstvu ljudi, ki so gluhi za potrebe in želje raznih narodov. Sklepal je, da družega ne

zahtevamo, kakor enake pravice za vse. Med govorom je govorniku donela pogosta pohvala, zlasti pa se je živahno ploskanje razlegalo po dvorani, ko je končal. Z galerije pa je bilo slišati sikanje, kar je zbuhalo med poslanci veliko nevoljo.

Ob polu treh popoldne je predsednik sklenil sejo.

Danes je vse radovedno pričakovalo, kaj odgovori minister Gautsch na pritožbe Riegerjeve. Ponosno je prišel v zbornico in se zavedno oziral na vse strani. Ko se vzdigne in predsednika poprosi besede, gnjete se vse okolu njega, da bi ga tem bolje slišali. Ali vse je bilo iznenadjeno. Gledé prememb šolskega zakona je minister rekel, da neče omejiti in krčiti ljudske omike. Čehom je pač obetal, da bode skušal ugodno rešiti vseučiliško vprašanje in da se mu ne zdi prav, ako se od juristov že v drugem letu zahtevajo nemški izpiti. Toda pozitivnega ni povedal nič in jim ni nič obljubil, ravno tako tudi Poljakom ne. Gledé slovenskih paralel je govoril prav enako, kakor v budgetnem odseku, o ljudskem šolstvu pa je rekel, da mora biti po njegovem mnenju materini jezik povsod učni jezik, in da bode v tem smislu rešil vsako pritožbo, ki mu dojde. Da bi izdal splošen ukaz v tem smislu in deželnim šolskim svetom zaukazal, da se strogo drže tega pravila, tega minister ni obljubil. Ljudem pa ni dosti pomagano, ako bodo morale občine vsaka posebej še le pritožbe pošiljati ministru, da dosežejo svoje pravice. Ni torej čuda, da nihče ni pritrjeval ministru ne na desni ne na levi, in da se je med govorom čulo večkratno godrnjanje in oporekanje. Ko je minister izgovoril, mu tudi nihče ni čestital, še njegovi tovariši ne, samo poljski poslanec vitez Chamiec mu je stisnil roko. Minister Taaffe se je takoj zmuznil iz zbornice, za njim so šli drugi ministri, poslanci pa so se zbirali v gruclah in glasno obsojali ministrov odgovor, češ, da ne zadovoljuje nikogar. Sedemnajstotica, v katero je bil v ponedeljek iz Hohenwartovega kluba kot namestnik dr. Klaiča izvoljen dr. Poklukar, sešla se je precej in skoraj dve uri pretresala, kako in kaj.

V zbornici, ki je vsled tega postala jako prazna, nadaljevala se je splošna razprava. Prvi je govoril

LISTEK.

Prevara.

(Dogodba iz lovskega življenja, zapisal y.)

(Konec.)

Kaj ko bi pa medvedu ponudil malo duhana? Puške tako nimaš, da bi se branil, morda to kaj izdá. Ravno pod menoj že čepi na veji. Naglo vzamem v desnico polu pesti tobaka, z levico se dobro oprimem debela in vsujem skoraj vse zverini v levo oko. Za zdaj se še ni bilo bati kakega napada, stric so se držali z vsemi štirimi za vejo.

Neznansko je zatulil. Z levo nogo si je začel mesti oko, pa skelelo ga je še bolj, ko si je še na dlako padle drobtine potisnil v oko.

Zdaj veljá! Naglo vzamem še eno pest duhana in tudi tega mu zapršim v desno oko. To je pomagalo za en čas. Sedé si je zdaj z obema nogama brisal zdaj levo, zdaj desno oko. Opravljal je pa ta posel tako spretno, kakor kaka mucka, ko je posre-

bala mleko, pa nima robca, da bi se ocedila. Prav prijetno pa ravno to delo zanj ni bilo.

Godrnjal je vedno, včasih tudi zamolklo zatulil, kedar ga je le preveč zaskolelo. Jaz bi se bil zdaj pač lahko rešil, ko bi le mogel z drevesa. Pa bila sva previsoko, po kratkih vejah se ni dalo spuščati navzdol in pri deblu mimo medveda ni bilo varno.

Zopet se mi povrne pogum. Gledam zver, kako jezno si trebi oči. Vedel je tudi, da sem mu to ne-zgodo jaz napravil. Sklonil se je namreč večkrat po konci, kakor bi se hotel prepričati, če sem še nad njim ali ne.

Kakor hitro bode prosto kako oko, dam mu zopet peščico. Zopet zatuli, obrne glavo proti meni in pokaže strašno žrelo. Roka moja se zopet zavihti navzdol in malo stlačen duhan pade naravnost v žrelo. Zdaj je pozabil na oči, briše se okoli ust, in sicer tako silovito, da sem pričakoval, zdaj pa zdaj bode omahnil na tla. Pa sedel je bolj varno na veji, kakor kak mehkužneš v naslonjači. Kar naenkrat nekaj zahršči močno, da se smreka strese in bi jaz sam kmalu omahnil. Kaj je bilo? — Medved je kihnil.

Sivi stric zdaj poskušajo z drevesa. Nič več se jim varno ne zdi na ozki veji, moj duhan je za njih nosnice le prehud. Pa nazaj gre bolj počasi, kakor navzgor. Zdaj morajo stric potegniti na levo oko, zdaj na desno, in okoli ust tudi ni vse v redu, vedno si popraskavajo konec glave. Kdo se bo tedaj čutil, če je na zadnje prišel na vejo, ki je bila le prešibka za našega junaka. Premalo je poskusil, kako je trdna, zadnji nogi so le preokorni, preduji pa imate danes drugo važno opravilo. Veja se ulomi pod njim in sivi stric pade na tla. Nekako čudno votlo je zadonelo po zemlji, in medved je bolestno zastokal, kakor bi si rebra polomil. Pa kmalu se zopet spravi na noge. Nima sicer več veselja plezati na drevo, a stran se še ne spravi. Z novega si začne snažiti zdaj oči, zdaj usta.

Sedaj pa le pogum. Urno se spravim s smreke, naglo poberem puško in jo za drevesom dobro nabijem. Že hočem pomeriti, kar nekaj zabobni, in kakor bi kdo iz možnarja ustrelil, tako odmeva jek od skalovja nazaj. Kaj je to? Medved je zopet močno kihnil. Je že dovolj te igre; pomerim, sprožim in v tistem trenutku ste že obe krogli iz moje puške v

starokatolik B e n d e l in tožil o zatiranju Nemcev na Češkem. Za njim je prišel na vrsto slovenski poslanec Klun. Govoril je celo poldrugo uro med pogostim živahnim odobravanjem poslušalcev. Minister Gautsch sedel je na ministerskem sedežu in pazljivo poslušal razpravo, ki je obsegala hude obtožbe zoper naučno ministerstvo. Spreminjale so ga vse barve, ker je govornik našteval zgolj dogodke, in proti koncu bil je blede ko stena. Ko je govornik omenjal imenovanja knjižničnega skriptorja, zapisal si je minister nekaj in govoril z referentom v ministerstvu.

Govor Klunov, ki Vam ga pošljem po steno-grafičnem zapisniku, obdelaval je v prvem delu obširno potrebo kranjske gimnazije in dokazoval, da jo je minister odpravil samo iz mržnje do Slovencev, ne pa zaradi varčnosti. V drugem delu je govornik omenjal, da naučno ministerstvo enako mržnjo razodeva tudi pri drugih prilikah in ljudskem šolstvu. V dokaz te trditve je ob kratkem opisoval šolske razmere na Kranjskem, Štajerskem, v Trstu, Gorici in na Koroškem. Koroški poslanci so mu pogosto ugovarjali, pa zastonj; zavrnil jih je, da more z uradnimi pismi dokazati vse, kar trdi. Sklepal je, da Slovenci ne morejo biti zadovoljni z naučnim ministerstvom, da ministrovim besedam prav nič ne zaupajo, in da toliko časa ne verjamejo njegovim obljubam, dokler jim poročstva za nje ne dá bolj zanesljiv porok, kakor je gospod naučni minister. Gromovito ploskanje se je razlegalo po dvorani, ko je govornik končal. Govoril je še češki poslanec Hevera, ki je rekel, da parlament v svoji revščini sicer ne more podreti enega ministra, da mu pa vsaj more brez ovinkov povedati resnico.

Ob treh popoldne bil je sklep seje.

Interpelacija poslanca Nabergoja in tovarišev

do ekscelencije gospoda ministra za uk in bogočastje.

Uvaževaje, da je dné 20. maja 1883. l. 1429 slovenskih, v Trstu bivajočih očetov po načelniku političnega društva „Edinost“ v Trstu pri tamošnjem mestnem zastopu prosilo, da se ustanové ljudske šole s slovenskim učnim jezikom;

uvaževaje, da je mestni zbor preko te prošnje prestopil na dnevni red, kakor spričuje dopis z dné 15. decembra 1884, št. 33050/VL;

uvaževaje, da je c. kr. namestništvo v Trstu kot deželna šolska oblast odbilo priziv načelnika imenovanemu društvu do. 6. januarja 1885 proti dotičnemu sklepu mestnega zbora z dné 5. jul. 1887, št. 7770/VII.;

uvaževaje, da je isti društveni načelnik dné 6. avgusta 1887 proti temu odloku c. kr. namestništva vložil priziv pri visokem c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje, a doslej ni še dobil rešitve; dalje

uvaževaje, da je po § 19. državnih temeljnih postav tudi narodu slovenskemu zagotovljena raba njegovega jezika v šoli, in gledé na to, da je ta narod v Trstu zastopan, kar se najjasneje razvidi iz prošnje začetkom omenjene, ki jo je podpisalo 1429 očetov;

njegovi glavi. Še enkrat strašno zatuli, potem se pa zvrne mrtev na zemljo.

Vsak lovec, ki se rad baha, bi zdaj-le končal. A jaz govorim le resnico, zato Vam še povem, kaj se je potem zgodilo.

Nevarnost je bila za-me pri kraju. Kolikor časa mi je smrt pretila, je ravno ta zadrega jačila moči. Ko pa zdaj spoznam, koliko sem prestal, čutim naenkrat slabost po vseh udih. V glavi se mi stemni, omahnem nezavesten na tla. Koliko časa sem tako blizu mrtvega medveda tudi sam skoraj mrtev ležal, ne vem, pa moral sem se kmalu prebuditi.

Mogoče, da ima sivi stric kakega tovariša v obližji. Lahko mu pride na pomoč, saj kihanje in tulenje čulo se je gotovo četrte ure na okrog. Hitim torej po divjo kozo, zadenem jo na rame, in brzih korakov se bližam vasi. Tam povem, kaj sem vse storil, pa ljudje niso hoteli verjeti. Na zadnje se vendar odpravi kar cela truma možakov na tisti kraj, in kmalu se povrnejo z medvedom.

Mojega Angleža je glasno vpitje vračajočih se ljudi prebudilo. Skoči iz postelje pogledat, če morda kar cela vas ne gori. Na vsak način je hotel on

uvaževaje § 62. državne postave o ljudskih šolah, po kateri mora mestni zbor tržaški skrbeti za ustanovitev potrebnih ljudskih šol in gledé na § 11. iste postave, ki določuje število učnih moči, ki so potrebne za določeno število šolskih otrok;

uvaževaje dalje § 6. državne postave o ljudskih šolah, po katerem c. kr. namestništvo v Trstu kot deželna šolska oblast odločuje v postavnih mejah o poučnem jeziku in o pouku v drugem deželnem jeziku;

uvaževaje, da je c. kr. šolska oblast za Istro, kateri je na čelu ista oseba, kakor tržaški deželni šolski oblasti, celó v krajih, kjer je prebivalstvo večinoma, in tudi v krajih, kjer je prebivalstvo izkjučno hrvatsko, ustanovila italijanske šole ali paralelne razrede; in

uvaževaje, da bi morale šolske oblasti proti vsem narodom države nepristranski ravnati, stavijo podpisani na ekscelencijo gospoda ministra za uk in bogočastje vprašanje:

„1. Zakaj ministerstvo za uk in bogočastje dosedaj ni rešilo priziva načelnika političnemu društvu „Edinost“ v Trstu z dné 6. avgusta 1887 proti odloku c. kr. namestništva v Trstu z dné 5. julija 1887, št. 7770/VII. gledé ustanovitve slovenskih ljudskih šol?

2. Hoče li isto ukazati c. kr. namestništvu, oziroma mestnemu zboru v Trstu, da se ustanové slovenske ljudske šole v Trstu, in tako ustreči želji in prošnji slovenskih očetov v Trstu?“

Na Dunaji, dne 29. aprila 1888.

Nabergoj, dr. Vitezić, Klun, Hren, Borčić, Masovčić, Vojnović, Bulić, dr. Rapp, Šupuk, Weisssteiner, dr. Kathrein, dr. Ferjančič, Giovanelli, Šuklje, Sternbach, Neuner, Lupul, dr. Žotia, dr. Bulat, dr. Tonkli.

Govor poslanca V. Pfeiferja

v državnem zboru dné 25. aprila 1888.

(Konec.)

Tudi sedANJI gospod ministerski predsednik kot minister za notranje stvari je v seji dné 4. maja 1887 branil občine z ozirom na prevelika bremena in proti očitaniu, da nič ne storé, z besedami: „Le to morete zahtevati od človeka, kar more storiti, od občine pa se preveč zahteva.“ (Živo odobravanje na desnici.) Lahko je reči: to je stvar občine, občina nič ne storí.

Občina pa tudi ne more nič storiti, železnškega prometa ne more ustaviti, potnikom ne more zabraniti izstopa na železniških postajah, iz lastne moči ne more — brez dovoljenja deželne ali osrednje oblasti — zaukazati razkuženja iz okuženih krajev prišlih potnikov in njihovih stvari; potujoči Izrael bi na vse grlo klical na pomoč proti neobrednemu ex offo — očiščenju. (Veselost na desnici.)

Občina je obsojena, da mora križem roke gledati splošni svetovni promet; in ta promet je posledica državnih naprav. Železnice se niso toliko zidale za občine, skozi katere drdrajo, marveč iz državnih koristi; gibljejo se na podlagi državnih postav, železniški promet je pod varstvom države.

Državne postave vravnajo promet, občina pri tem nima nič govoriti, temveč mora le sprejeti, kar

kožo imeti in dal mi je za-njo 30 šterlingov v zlatu, to je avstrijske veljave okoli 300 gld.

Mene pa ljudje v tistem kraju še dandanes slavé kot najboljšega lovca in svojega velikega dobrotnika.

„A-a-a-a!“

Pri tem zdihljejí je že vrgel moj tovariš ostanek smodke na stran, in se za mojim hrbtom stegnil po postelji. Pri tem je z nogama meni vzel plahto in še bolj spretno si podvil gorki kožuh pod svoj život. Ob enem je začel tako glasno smrčati, da sam sivi medved bi bolj ne mogel.

Začetkoma sem kar strmel. Tako predrznega si pač nisem mislil tega Brenudorfa. On si prilaсти mojo posteljo, vzame mi gorki kožuh za odejo in nogi si dobro zavije v mojo plahto. Jaz pa naj v mrazu, že ves prehlajen, v slabi obleki celo noč prebudim.

Da mi je prej debelo lagal, sem dobro vedel, a da bi bilo to le povod, kako mi bo uzmal suknjo in plahto, o tem niti mislil nisem.

Tako se še nisem nikoli peljal!

Zgrabila me je jeza. Strgati hočem z njega

ji prinese promet; k temu spadajo nalezljive bolezni, katere morejo zanesti železnice. Železniške družbe ali država imajo dobiček, občine pa morajo skrbeti za bolnišnice na postajah, skoravno bi postavno morale za-nje skrbeti država ali železniške družbe: Kdor ima korist, naj ima tudi bremena.

Ker država skrbi pri železniškem prometu za varnost lastnine, da se po iskrah iz strojev ne užgó poslopja in vasi ob železnici, in ker za osebno varnost prepoveduje, da se ne stopa na železniški tir, tembolj je njena dolžnost, da obvaruje nevarnosti, katere v večji meri širijo železnice z nalezljivimi boleznimi, ker so nevarne obljudenim mestom in celim pokrajinam, in škodujejo v obče zdravju in orožni moči države, ker se morajo večkrat prepovedovati orožne vaje celih armadnih oddelkov zaradi nalezljivih bolezni.

Iz tega sledí, da mora država zatirati z vso resnostjo nalezljive belezni povsod in vedno, če tudi se prikažejo posamezno, in ne čakati na šest ali osem slučajev v kraju A. in tako dalje.

Boj proti nalezljivim boleznim je stvar države tudi že v prvem slučaju, ker so v nevarnosti tudi drugi državni deli.

Državno postopanje pa mora biti tudi odločno; ne zadostuje le nekaj ostrih tiskanih ali litografovanih ukazov občinam in nabirati tedenska poročila in sestavljati statistične zapisnike, kedar kuga poneha. To je sedanje delo državnih poročevalcev za časa epidemij, vsaj pri osrednjih oblastih, od katerih se eksekutivne oblasti ločijo le po nekaterih potniških izkazih. Tudi ne zadostuje ustanovljati državne zdravstvene urade, deželne zdravstvene postave vpe-ljavati v posameznih kronovinah in jim dajati stare naredbe za epidemije, ki so vzrok vsega zla.

Gospôda moja, tu se gré za varstvo državljanov, za zdravje ljudi, o katerih je naš cesarjevič Rudolf pri otvorjenji higienskega kongresa dné 26. sept. 1887 rekel to-le: „Najdražja glavica držav in družbe je človek. Ni le dolžnost človekoljubnosti, marveč naloga vseh društev, da skrbé za varstvo ljudi.“

Ali se more v prvi vrsti država odtegniti tej nalogi? Ali se vjema postava iz leta 1830 s to nalogo, ker se je n. pr. v Ljubljani število bolnikov za csepnicami moralo pomnožiti na 20 (Čujte! Čujte! na desnici.), da je javna zdravstvena uprava pričela svoje delo?

Ko bi te določbe bile drugačne, ko bi bilo zapovedano, da se mora že prvi slučaj strogo nadzorovati, pod državnim nadzorstvom vršiti osamljenje in razkuženje, morda bi ne bila nastala epidemija.

Z enim goldinarjem se pri prvem slučaju ne privaruje mnogo, ker vsled zamude morejo narasti veliki troški, ako se ne obrne na bolje po slučaju, v čigar krilu je vesela in žalostna osoda; mi Cislitavci imamo v obilni meri le žalostno, nikdo ne sliši naših prošenj v času sile — če pa na nebu Madjarije visé sivi oblaki nevihte, hitro se prikaže: Pomočnik v sili. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Če je prenapolnjen peštanski živinski somenj, prikaže se kuga v sosedni Bosni, Rumuniji ali Srbiji (Čujte! Čujte! na desnici.); ne le na gospodarskem polji, marveč tudi na narodnostnem polji, najdejo gorke želje Madjarije ušesa in usmiljenje.

Dné 19. m. m. je slavljeni rodoljub, zaslužni in plemeniti cerkveni dostojanstvenik, škof djakovski,

kožuh in plahto. Pa premislil sem si. Nočem, da bi mi on očital, da sem še bolj neotesan, kakor pa on.

Stal sem celo noč v uti, cepetal sem z nogama, pa ne za kratek čas; on pa je smrčal. Kaj ne bo pod tako gorko odejo!

Prižgal sem si pipo in kadil. Umirilo me je nekoliko, na zadnje sem se celó smejal lovecu, ki me je tako opeharil.

Na jutro je res naš knez ustrelil medveda. Tudi v časopisih se je to bralo. Pa zraven ni bilo tiskano, koliko je zaradi tistega medveda prestal g. nadlogar. Štirinajst dni sem potem ležal v postelji, nogi imel vedno v gorkih povojih; naš spreten zdravnik mi je vendar še kmalu pomagal.

A kedar se še dandanes vračam z lova prazen, ali sem se kaj prehladil, da mi nagaja kašelj ali nahod, takrat me pa žena ošteva:

„Si pa gotovo streljal na sivega medveda, kaj ne?“

hotel praznovati svojo petdesetletnico mašništva — vsled tega so bili Madjari razburjeni (Poslanec Klun: Prav res! — Smešno!) — nagloma pride rešilni angelj v podobi madjarskih osepnic. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Takoj so se brale dné 14. marca brzajavke v listih:

„V okraji djakovskem in v velikem delu verovitiškega komitata pokazale so se hude osepnice; doslej je zbolelo 563 oseb, umrlo 79. Komitatu oblast je ukazala, da se zapró vse šole v Djakovu, in je prepovedala vse shode, potovanja in sprevide; vsled tega bo nameravani shod Strossmayerjevih čestilcev najbrže moral izostati.“

Na srečo osepnice niso storile druge nadloge; ali so ponehale s črnolom, kakor so nastale, ali so rabili druga zdravila, tega ne bom preiskaval in si ubijal glave, je li potrebno, da se naše postopanje pri epidemijah vredí na enaki podlagi, kakor je madjarsko.

Navedeni razlogi, gospóda moja, gotovo zadoštujejo, da je zastarela dosedanja epidemijska postava in da več ne zadostuje zahtevam časa in znanosti, zato nasvetujem naslednjo resolucijo (bere):

„C. kr. vlada naj prej ko mogoče predloži postavo o varstvu proti nalezljivim boleznim.“

Potreba reforme te postave je očividna in neopravičeno bi bilo od državne uprave, ko bi ne spoznala te potrebe in roke mirno križem držala. Priporočim svoj nasvèt visoki zbornici. (Pohvala na desni.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. maja.

Notranje dežele.

„Presse“ pravi, da še sedaj ni določeno, kedaj se bódete sešli *delegaciji*. Le toliko je gotovo, da se bo to zgodilo v začetku meseca junija.

Gledé *dispozicijskega zaklada* je sklenila proračunska komisija gospodske zbornice na predlog barona Hye-a, da se v proračun zopet postavi znesek 50.000 glđ.

„Deutsche Zeitung“ je vsa razburjena, ker je *dr. Rieger* v svojem govoru naglašal avstrijsko zvestobo češkega naroda. Kdor je vsled tega razžaljen, obsodil je tudi že samega sebe kot Avstrijca.

Vnanje države.

Papež Leon XIII. pripravlja okrožnico škofom, ki se obrača zoper liberalizem v vseh njegovih izjavah. Proglasila se bo že v nakaterih dneh.

Avstrijski veleposlanik na *angleškem* dvoru, grof Karolyi, bo za gotovo odstopil. Vzroki temu so izključljivo zasebnega značaja; grof želi po 43letnem službovanji zapustiti diplomatsko pot ter v prihodnje živeti na svojih ogerskih posestvih. Kot njegov naslednik se imenuje grof Wolkenstein.

Bolgarska vlada upa, da bo *Turčija* preklicala svojo carinsko naredbo, kajti vshodnorumelijsko prebivalstvo je vsled nje jako razburjeno. Pri vsem tem pa so sofijski krogi prišli vendar do prepričanja, da so bile njihove nade puhle, ko so se zanašali na dobrohotnost Turčije. Nekaj vladnih mož niti več ne upa, da bodo imele obravnave o turško-bolgarski železnični zvezi kaj vspeha, kajti bojé se, da bo hotela Turčija spraviti te zadeve v zvezo s carinsko naredbo.

Pravda zoper bivšega *bolgarskega* majorja Popova in tovariše je končana. Popov je bil obsojen na 4letno ječo, ostali zatoženci pa so dobili po eno leto, 7 mesecev in 5 mesecev trdnjavskega zapora, ob enem pa so izgubili vsi svojo častniško dostojanstvo. Vlada je poizvedela, da pripravlja sofijška meščanska vojna naredbé, s pomočjo kojih bi oprostila Popova. Poobjavila se je služba vojaških straž ter ukrenilo, da so vojaki noč in dan pripravljani braniti veljavo državnim postavam in oblast-nijam.

Ruski veleposlanik Lobanov je odpotoval predvčerajšnjim na Dunaj. V Petrograd je prišel veleposlanik v Rimu, Uexkuell. — Dopisnik petrogradski v „Matin“ trdi, da so vesti o zbiranju ruskih vojn ob avstro-gališki meji le iznajdbe galiških listov, ki so jih dobili naravnost iz Berolina. General Gurko se je izjavil, da kaže Rusija svojo miroljubnost najbolje s tem, da v treh letih ni pomnožila svoje vojne.

„Nodd. Allg. Ztg.“ piše o zdravju *nemškega* cesarja v svoji predvčerajšnji številki: Cesar se počuti danes manj dobro, kakor včeraj. Mrzlíca se je nekoliko shujšala. Ker visoki bolnik nima posebno dobrih noči in se smeje sredstva jako previdno rabiti, postal je cesar jako slaboten; zaradi tega pa se tudi ni še moglo temeljiteje razpravljati vprašanje, ali bi kazalo, da bolnik spremeni bivališče. — Ravno isti list naglašá nasproti trditvam, da je bila v razgovoru mej angleško kraljico in Bismarckom glavna in bistvena točka konečno vprav-

nanje brunšviškega prestolonasledstva: „To je popolnoma izmišljeno; niti besedice se ni izpregovorilo pri navedeni priložnosti o tej zadevi“. — Nekaj listov prinaša čudno novico, da obsezajo molitve za nemškega cesarja po raznih protestantskih cerkvah (v Oderbergu, Potsdamu i. dr.) tudi nastopni stavek: „... da bi Gospod, ako je njegova volja, kmalu rešil cesarja Friderika njegovih muk“. — Odstop prof. Bergmannov kot zdravnik cesarjev se tolmači takó, da je izprevidel Bergmann nevspešnost v skupnem zdravljenju z angleškimi tovariši.

Francosko ministerstvo je nesložno, kakó postopati zoper Boulangerja. Med tem, ko hoče Floquet najodločnejše ravnati z boulangisti in je tudi izdal povelja, da se brezobzirno zadušé izjave pred kavarno „Riche“, je Freycinet popolnoma nevtralen in Lockroy naravnost za generala. — Redarstvo v Nancyju je zaprlo dopisnika listu „France“, Margoneta, in predsednika radikalnemu odboru, ker sta z javnimi pozivi, nabitimi po cestah, pozivala k boulangističkim izjavam. Neka tretja oseba imenom Aron, ki je bila tudi zapletena v to zadevo, je pobegnila. Hišna preiskava pri teh treh boulangistih je dala povod obtožnici zaradi pozivljanja k javnim izgredom. Redarstveno sodišče v Nancyju je minulo soboto zaprte cestne politike obsodila do treh mesecev. Vsi zatoženci so zatajevali Boulangerja, trdeč, da so hoteli edino le razsajati. Provročitelj cestnih nemirov, nekdanji vojak v Tonkingu, je bil obsojen na trimesečen zapor. — Predvčerajšnjim je bil republikanski predsednik Sadi-Carnot v Rochefortu. Ogledal si je arzenal in bolnišnico. V slednji izročil je eni izmed usmiljenih sester križec častne legije z besedami: S tem, da Vas odlikujem, odlikujem celi red.“ Še dopoludne istega dné povrnil se je naravnost v Pariz, kamor je došel ob 8. uri zvečer. Ko je predsednikov voz zavil v boulevard Montparnasse, začuli so se glasovi: „Živil Boulanger“, pa tudi med sikanjem in žvižganjem: „Živela republika“.

Včeraj je imelo *italijansko* ministerstvo, temu na čelu Crispi, jako britke ure. Razpravljala se je v zbornici afriška ekspedicija, s kojo ni zadovoljen skoraj nobeden Italijan. Tudi o zeleni knjigi čuli so se zelo neugodni glasovi. Liberalno časopisje, v prvi vrsti „Tribuna“, sodi o zeleni knjigi skrajno črno. Navedeni list pravi, da stoji sredi vse te zoperne zmešnjave kot poštenjak edino le neguš, ki je ostal do konca vstrajen. Italijani so hoteli posnemati španjske osvobodilce v Ameriki, bili so le karikature svojih vzglednikov. — V večerni seji rimskega mestnega zbora dne 30. aprila bila je na vrsti točka, kje naj mestni odbor dovoli prostor za spominek Giordanu Brunu. Na galerijah zbornice bilo je natlačeno občinstva, seveda večina bila je poulična druhal, ki v Italiji nikjer ne manjka pri enakih prilikah. Po raznih govornikih, ki so proslavljali Bruna, oglasil se je k besedi Righetti, eks-prefekt in bivši vodja konservativcev, ter je predlagal, naj se odloži ta predmet do prihodnje seje. Pobiljal je ta predlog Baccarini, češ, treba se je preskrbeti za prihodnje volitve, z drugimi besedami, treba je nekoliko peska v oči volilcev. Righetti je povdarjal, da so bili vsi člani vsigdar složni, kadar se je šlo za izjave v patrijotiškem duhu. Tukaj pa se namerava vse kaj drugega. Pri teh besedah je navstal na galeriji strašen ropot, čuli so se klici: „Izdajice, klečeplazci!“ in vsi opomini predsednikovi k redu so bili zastonj. Golo orožje je še-le izpraznilo galerije, da je pa pred zbornico navstal tem večji vrišč. Druhal se je vlekel pred stanovanje ministerskega predsednika Crispija, kojemu se je predstavilo nekoliko mož iz množice. Crispi jim je naglašal, da je mir prva meščanska dolžnost — lisjak, kdo je pa pravi provročitelj taci izgrediv in komu so konečno ljubši nego njemu? Mestni zbor nadaljeval bo jutri svojo pretrgano sejo. — Prestolonaslednik se počuti povoljno. Vse njegove rane so le neznatne.

Suakimska posadka pričakuje z vsakim dnem napad vstajnikov, kojim vodja je Osman Digma in ki so dobili pomoč od nekega arabskega rodú, tako, da imajo sedaj 3000 vojakov in 8 topov.

Izvirni dopisi.

Iz Domžal, 2. maja. Žalostno je gledati, ako cela vas, cela občina hiti brzih korakov navzdol po široki cesti, ko moralno, fizično in materijelno propada leto za letom, ko se vedno očitneje kažejo slabe navade in strasti ter izginja stari ponos med kmetskim ljudstvom. Lenoba, mlačnost, črevougodje, pohotljivost, nemir, igre itd., enako plevelu tirajo ljudstvo v revščino ter preté uničiti vse, kar je dobrega, že v kali. In kdo je vsemu temu največ kriv? Žganje, je najkrajši odgovor; ono je tisto sredstvo, s katerim je móči ljudstvo prej ugonobiti, nego z ognjem in mečem. Žalostno je gledati, kako stariši in gospodarji, udani žganjepitju, popolnoma pozabijo na odgojo svojih otrok, česar posledica je, da rastejo kakor Jureta „naših ljudi“ po svoji volji in poželenji, kakor neoplemeničeno drevo. Taki v odgoji zanemarjeni otroci postanejo že v 15. letu

starosti najprej igralci, potem „šnopsarji“ in barabe. Baraba pa je, kakor cigan, za vsako spačenost sposobnejši, nego za pošteno delo. Največja nesreča za vsako vas je nedvomljivo štacuna, kjer se toči duh in telo moreče žganje. Iz teh kaluž izvira za marsikatero družino pogubna kuga, ki več škoduje, kakor slaba letina ali kaka vremenska nezgoda. Prav je pisal v Vaš list neki dopisnik v začetku tekočega leta, rekoč: Prej ne smemo mirovati, dokler ne pade zadnja šnopsarija.

Kaj je učinil „šnops“ v domžalski občini minoli teden? Sin je svojega očeta malo da ne do smrti pobil, in kako je to prišlo? V obližji je beznica, kjer se žganje toči; zato tema človekoma po zimi mine v posejanji v pivni več časa, kakor pri domačih opravkih. Oče ga je vlekel dopoludne, a sin, angelček, kakor ga naziva mati, popoldne, in konec je bil zvečer hudo telesno poškodovanje. Kar se je jelo v tej štacuni točiti žganje, je pol vasi okužene. Tù eden zapravlja po očetu s skrbjo obvarovano kmetijo in živino, barabe ga pa kakor trotje obletavajo od vseh strani. Rokodelec odloži orodje, kmet se ne meni več za domača opravila ter raje v družbi lenuhov zlasti po zimi cele dni presedi v žganjariji. Kadar je pijače že čez mero, tù se začno bratci prepirati, pretepavati. Mislil si bodeš, sedaj bo mir. Kaj še! Zjutraj zberó se bratci z obvezanimi glavami in rokami zopet v štacuni, obžaljujejo svojo naglost, ponavljajo prijateljstvo, pijó novo bratovščino in konečno začne se stara pesem — zopet pretep. Kaj pa domá? Revščina, pomanjkanje, stradanje, jok in obup. Kaj pa štacunar? Ta si mane roke ter si misli, kakor žid: Dobiček je le moj. Vodka le nese! In res mu nese lepe dobičke, lepše kakor kmetija, kjer obdelovalcem teče znoj po čelu. Ako pa o družbi treznosti kdo kaj omeni, pravijo bratci: To društvo ni potrjeno, toraj neveljavno.

Koliko ljudi v občini končá svoje življenje vsled žganjepitja, je težko določiti, ker se pridruži še kaka druga bolezen, in mrtvaški ogleda bodisi iz nevednosti ali iz spoštovanja do teh ljudi raje postavi jetiko, pljučnico, naduho, in drugo v svoj zapisnik. — Najbolje bi bilo, da bi se povsod prepovedalo, točiti tako pokvarjeno žganje.

Dnevne novice.

(Cesarjevič Rudolf in Štefanija) potovala bodeta dné 10. junija preko Zagreba, kjer se bodeta jeden dan pomudila, v Bosno. Skupno bodeta obiskala Banjaluko, Serajevo in še nekaj drugih mest, odkoder se bo nadvojvodinja prestolonaslednica vrnila domov, cesarjevič pa pojde v Mostar čete ogledavat in se bo vrnil preko Dalmacije.

(Nadvojvoda Ivan) bival je sedaj tri dni v Pulji, odtod se je odpeljal v Trst.

(Avstrijsko društvo „belega križa“, podružnica za Kranjsko.) Društvo je razposlalo tiskano letno poročilo za čas svojega obstanka, t. j. od 1. januarja 1883 vsem p. n. članom in jim naznailo, da se ne bo več imenovalo „Podružnica za Ljubljano“, temveč „Podružnica za Kranjsko“. Društvo si je že pridobilo nekaj vnanjih udov in upa, da si jih bo še več privabilo. — Kdor hoče pristopiti k temu človekoljubnemu in rodoljubnemu društvu, ki je pod pokroviteljstvom Nj. cesarske visokosti cesarjeviča Rudolfa, naznani naj pismeno ali ustno predsedniku društva v Ljubljani. — Iz poročila posnamemo, da je društvo imelo začetkom tekočega leta 1 ustanovnika, 110 rednih članov, dohodkov 639 glđ. 96 kr. Predsednik mu je g. Gustav Habit, načelnik tukajšnje postaje južne železnice; podpredsednik gosp. Ivan Lisec, ekspeditör na južnem kolodvoru; tajnik gosp. Juraj Mihalič; blagajnik g. Blaž Zegner.

(Umrl) je včeraj ob 8. uri zvečer po kratki in mučni bolezni g. Martin Krek, učitelj v Smledniku, v 56. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

(Upravni odbor „Narodne Tiskarne“) se je v torek sestavil ter volil predsednikom g. dr. Tavčarja, podpredsednikom g. dr. Vošnjaka.

(Razvrščevanje konj v Ljubljani) bo letos na starem živinskem trgu poleg parnega mlina, in sicer dné 7. maja za poljski in šentjakobski okraj, dné 8. maja pa za vse druge okraje. Gospodarje opozarjamo, da mora vsak pripeljati svoje konje na pregled; kdor tega ne bo storil, kaznovan bo v smislu ministerske odredbe z dné 30. sept. 1857, drž. zak. št. 198.

(Šest bikov muricidolskega plemena) prodajala bode c. kr. kmetijska družba v soboto 18. t. m. dopoldne ob 10. uri v Ribnici. Biki so nakupljeni iz državne podpore, ter bodo prodani potem javne dražbe onim kranjskim gospodarjem, ki se zavežejo bika najmanj dve leti za plemo obdržati.

(45.000 goldinarjev) volil je nedavno lov-ranski občini v Istri ondi umrli podmaršal g. Schmelzer z namenom, da se obresti te glavnice porabijo vsako leto sproti za podporo bolnih in onemoglih ondašnjih revežev in pa za posebnega ubožnega zdravnika.

(Na vrbskem jezeru) krstili so dne 1. maja novo jahto „Union Yacht-Club-a“ z običajno slovesnostjo, katere sta se vdeležila tudi koroški deželni predsednik g. Schmidt-Zabierow in deželni glavar g. dr. J. Erwein.

(V Dornbergu) na Goriškem bo v nedeljo, dne 6. t. m. vinska razstava, kakor navadno vsako leto.

(Vihar) je dne 27. aprila v Sesvetih pri Ormožu vrgel s zvonika križ in jabelko. Zvonik je bil popravljen pred štirimi leti.

(Nesrečo ladije „Greif“) pri otoku Pagu je zakrivil, kakor je dokazala preiskava, poveljnik sam (Nesreča.) Vrbskega župana na Koroškem, g. Vrána, zadela je dne 30. aprila nesreča. Hlapec njegov šel je triletnega žrebca kovat. Pred kovačijo stalo je več konj. Žrebec bil je nemiren, spenjal se je in hlapca vrgel ob tla. Vran je hotel hlapcu pomagati, a žrebec ga je s kopitom udaril po čelu.

(Umrjenega) so našli v Voloski graščaka Vinka Pošiča v njegovem stanovanju. Umora sumljiva sta njegov brat in zet, ki sta bila s pokojnikom več časa v prepiru.

(Graško porotno sodišče) je znanega Haideggerja obsodilo na tri leta težke ječe.

Telegrami.

Berolin, 3. maja. Izvestje: Mrzlica je jako neznatna; cesar počuti se primeroma povoljno.

Rim, 3. maja. Zbornica je pričela debato o afriški politiki. Danes je vložil Baccarinji predlog: Zbornica se izreka jako pohvalno o hrabrosti vojne in mornarice, toda ne priznava vojaške politike na obrežjih Rudečega morja v narodnem interesu primerno ter pozivlja vlado, da odpokliče armado, potem pa naj se preide na dnevni red. Tudi skrajna levica je predlagala, naj se odpokličejo vojne.

Atene, 2. maja. Tukajšnji krogi so jako razburjeni, ker je Turčija odpoklicala svojega poslanika Feriduna beja. Grški poslanik v Carjigradu bo prišel semkaj ter se ne bo povrnil v Carjigrad, dokler ne bo imenovan turški poslanik za Atena.

Katanija, 2. maja. Iz glavnega žrela Etne dviguje se visok dim; zamolklo bobnenje menda naznanja pričetek bruhanja. Nebo je zatemnelo.

Umrli so:

30. aprila. Anton Borštnik, kajzarjev sin, 8 dni, Hlova št. 2, oslabljenje.

1. maja. Marija Strekel, delavčeva hči, 7 dni, Opekarska cesta št. 31, božjast. — Rajmund Zaletel, kovačev sin, 8 let, Poljanska cesta št. 18, škrlatica. — Franc Elsner, skladališčni nadzornik, 57 let, Dolge ulice št. 3, Uraemie.

V bolnišnici:

27. aprila. Marija Serše, gostija, 32 let, oslabljenje moči.

29. aprila. Marija Maček, delavka, 47 let, Vitium cordis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. jut.	738.8	12.0	sl. vzhd.	del. jasno	0.00	
2. 2. u. pop.	738.6	21.4	sl. jzap.			
9. u. zveč.	739.0	16.6	sl. vzhd.	oblačno		

Deloma oblačno. — Srednja temperatura 17.0° C., za 5-6° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	79 gl. 25 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ 16% „	80 „ 40 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 75 „
Akije avstr.-garske banke	872 „ — „
Kreditne akcije	278 „ 80 „
London	126 „ 80 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 03 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 95 „
Nemške marke	62 „ 20 „

Izdajatelj: Jožef Jerič.

Najnovejše delo o konfesionalni šoli.

Interessante Beiträge zur gegenwärtigen Tagesfrage.

„Die confessionelle Schule.“

Erster Theil: Offene Fragen an Herrn Dr. E. Hannak.
Zweiter Theil: Die Nothwendigkeit der confessionellen und nationalen Schule vom wissenschaftlich-pedagogischen Standpunkte aus dargestellt.

8°, 43 str. Cena 20 kr., po pošti 25 kr.

Prvi del kaže jednega glavnih junakov liberalnega ravnanja in označa v njem njihovo ravnanje, razkriva z učenostno ostrostjo vse neresnične trditve, ki jih je gospod vodja Hannak navedel v svojih spisih, ne da bi jih bil dokazal. „Offene Fragen“ šibajo — od konca do kraja jako mikavno — lažnjive nauke liberalcev in kaže liberalski zadrugi tako zrcalo resnice, da se vidi njih lažnjivi obraz v vsestransko jasni razsvetljavi.

Drugi del donaja z vednostno-pedagogičkega stališča novih zelo mikavnih podatkov, ki z jasno in določno besedo razkazujejo vprašanje konfesionalne šole ter logično dokazujejo, da je neogibno potrebna konfesionalna šola.

Ta spis je važen za slehernega, katerikoli se peča z dnevnim vprašanjem „konfesionalne šole“; vzbudil bo živahno pozornost pri prijateljih in nasprotnikih konfesionalne šole.

Dunaj-Würzburg.

Leo Woerl.

Dobiva se v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani. (1)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priloga prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj-bolj praktično, elegantno, moder-no in priljubljeno tapcirano pohiš-tveno orodje, pre-oblečeno z moder-nim in močnim blagom in popol-no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Ključarske ulice šte. 3, (pod mestnim trgom).

Uzorei blaga resnim kupcem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmatratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeci-jaliteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastonj in franko na zahtevanje.

Radenska kislavoda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goric.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislavoda ima med vsemi evropskimi kislecij največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zasliženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislavoda najbolj priljubljena poživljajoča pijača. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gasilna pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislavoda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uč. da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je koščke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, natrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivali, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem proste vse nesnage. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavnikišne prevlake so postajale vedno manjše ter konečno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacij razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franko kopališče radenske slatine na Štajerskem.

(1) V zalogi imata kislavodo Ferdinand Plautz in Mihel Kastner v Ljubljani.

Podpisani se uljudno zahvaljuje prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom v imenu pred nekaj dnevi umrlega očeta za zaupanje in mnoga naročila, naznanja, da bode nadaljeval

podobarski in pozla-tarski obrt,

ter prosi za nadaljna obilna naročila, katera hoče kakor do sedaj tudi v bodoče vestno, pošteno in cenó izvrševati.

Na željo pošilja načrte in podobe že izvršenih predmetov.

Aleksander Götzl, ml.

podobar in pozlatar v Ljubljani,

(3) Gledališke ulice št. 8.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani naznanjam p. n. občinstvu, da bodem začenszi z dnem 5. t. m. tudi na Glavnem trgu v hiši št. 19

otvoril

prodajalnico za kruh.

Dalje se za mnoga naročila priporočam slavnemu občinstvu, kojemu se po želji katerikoli čas pošilja kruh tudi na dom. Dobivale se bodo tudi vsakovrstne in vedno sveže

nasladne pekarije,

katere se do sedaj še nikjer niso dobivale, kot biskviti, pince itd., kakor tudi ržen kruh in kruh na vago. Zatrjujem vsem častitim naročnikom, da jim bodem vedno postrezal z dobrim blagom, pošteno mero in naj-nižjo ceno.

Odličnim spoštovanjem (1)

Jakob Zalaznik,

pekovski mojster, Stari trg št. 19.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe, in sicer

za 20 odstotkov ceneje, kakor drugod.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela.

Cenilnik s podobami zastonj in franko.